

Miljö och lunghälsa – ett yttrande från Svensk Lungmedicinsk Förening (SLMF)

Genom vår påverkan på miljön är vi själva ansvariga för ökningen av växthusgaser i atmosfären och de resulterande klimatförändringarna. Lungans hälsa är särskild utsatt för miljöpåverkan och luftföroreningar. Ökad temperatur och störningar i ekosystemen påverkar klimatet negativt och därmed också lunghälsan. Viktiga nationella och internationella organisationer som Världshälsoorganisationen (WHO), Socialstyrelsen och svenska staten har uppmärksammat dessa samband, och viktiga dokument från dessa sammanfattar dagens kunskapsläge och förespråkar åtgärder mot de klimat- och miljöförändringar som hotar hälsan (ser referenslistan nedan).

Svensk Lungmedicinsk Förening ståndpunkt är att:

- klimatförändringarna är ett stort hot mot människors hälsa
- föreningen och dess medlemmar kan och bör ta fram åtgärder för att minska klimatförändringarna och mildra dess effekter på hälsan i allmänhet och lunghälsan i synnerhet.

Lunghälsa

SLMF välkomnar Parisavtalet om klimatförändringarna, som avser att implementera åtgärder som begränsar den globala temperaturhöjningen. Hälsosektorn bör engageras och involveras i ansträngningarna för att uppnå klimatmålet.

De föreslagna åtgärderna för att minska klimatpåverkan har en potential att främja hälsan, till exempel genom ökad fysisk aktivitet vid persontransporter, t.ex. genom promenad eller cykling, samt minskad hälsopåverkan av partiklar och NO₂-utsläpp från förbränningsmotorer och industriella anläggningar.

Handlingsområden:

- SLMF och dess medlemmar bör följa den vetenskapliga dokumentationen om kopplingen mellan klimatförändringar, luftkvalitet och hälsa och medverka i samspel med politiska intressenter inom hälso- och sjukvård. Förändringar i teknologier och beteenden som både skyddar mot klimatförändringar och förbättrar människors hälsa, såsom exempelvis minskad exponering för inomhus- och utomhusföroreningar, kommer att belysas och lyftas fram.
- SLMF kommer att arbeta aktivt för minskad miljöpåverkan inom transportsektorn och tillverkningsindustrin. Minskat utsläpp av växthusgaser och andra luftburna föroreningar förbättrar luftvägshälsan och minskar nuvarande och framtida sjukdomsburden.

SLMF uppmärksammar miljöpåverkan inom sjukvården och användning av läkemedel hos patienter med lungsjukdomar. Ett exempel är drivgaser i inhalatorer för behandling av KOL och astma. Hydrofluorkolväten (HFC) som nu används i inhalationsprayer - pMDI (pressurised metered dose inhalers) - är kraftfulla växthusgaser, med 1.400 - 3 200 gånger mer negativ klimatpåverkan än koldioxid. Valet av inhalationsläkemedel vid lungsjukdom i första hand bör göras utifrån medicinska prioriteringar (önskvärd substans och inhalator som gör att patienten på bästa sätt kan tillgodogöra sig sin medicinering). Om likvärdiga alternativ finns, bör läkemedel/inhalationshjälpmedel med minsta negativa miljöpåverkan förordas.

SLMFs egen verksamhet

SLMF skall noggrant arbeta för hållbarhet i sin egen verksamhet:

- genom insamling och värdering av relevant kunskap om miljö och lunghälsa
- beakta koldioxidavtrycket i sin mötespolicy
- uppmuntra medlemmarna att läsa vetenskaplig litteratur online, snarare än i tryckt version
- stödja medlemmarna att utveckla och anta hållbar praxis, t.ex. använda digitala konferensprogram/abstrakts, utbildningsmaterial och utbildningskurser

SLUTSATSER

SLMF tillstår att klimatförändringarna är ett hot mot folkhälsan, särskild för patienter med lungsjukdom. Att begränsa den globala uppvärmningen och minska negativ miljöpåverkan i allmänhet bör prioriteras av alla yrkesgrupper som arbetar inom lungmedicin. Sjukvårdssystemet är inte undantaget och bör anpassas till ny kunskap som kan leda till minskat koldioxidavtryck.

Tecknad av

Styrelsen SLMF

Vetenskaplig Kommitté SLMF

Referenslistan

The Intergovernmental Panel on Climate Change. Global Warming of 1.5°C. Switzerland: Intergovernmental Panel on Climate Change; 2018 October 2018.

Watts N, Adger WN, Agnoleschi P, Blackstock J, Byass P, Cai W, et al. Health and climate change: policy responses to protect public health. *Lancet*. 2015 Nov 7;386(10006):1861-914. PubMed PMID: 26111439.

Ayres JG, Forsberg B, Annesi-Maesano I, Dey R, Ebi KL, Helms PJ, et al. Climate change and respiratory disease: European Respiratory Society position statement. *European Respiratory Journal*. 2009 August 1, 2009;34(2):295-302.

British Thoracic Society: Position statement: The environment and lung health 2020
<https://www.brit-thoracic.org.uk/about-us/position-statements/>

Pinkerton KE, Rom WN, Akpınar-Elci M, Balmes JR, Bayram H, Brandli O, et al. An Official American Thoracic Society Workshop Report: Climate Change and Human Health. *Proceedings of the American Thoracic Society*. 2012 March 15, 2012;9(1):3-8.

J

anson C, Henderson R, Löfdahl M, Hedberg M, Sharma R, Wilkinson AJK. Carbon footprint impact of the choice of inhalers for asthma and COPD. *Thorax*. 2020 Jan;75(1):82-84.

Hänsel M, Bambach T, Wachtel H. Reduced Environmental Impact of the Reusable Respimat® Soft Mist™ Inhaler Compared with Pressurised Metered-Dose Inhalers. *Adv Ther*. 2019 Sep;36(9):2487-2492.